

NOGMAALS SCIOMYZIDAE

Eerder in dit correspondentieblad (no. 132, p. 1420) schreef ik een artikel-tje over de vondsten van pupariums in de mondopening van schelpen van juveniele Lymnaea palustris (O.F.M.) die exact lijken op de pupariums van Calobaea bifasciella Fall. door Lundbeck (1923) in Denemarken aangetroffen in schelpen van Lymnaea truncatula (O.F.M.)

Omdat ik in tegenstelling tot Lundbeck deze pupariums aantrof in schelpen van Lymnaea palustris benoemde ik ze veiligheidshalve als behorende tot Calobaea spec. De schelpen van Lymnaea palustris met pupariums werden aangetroffen in 4 aanspoel-selcollecties uit de buurt van Lobith en 1 aanspoelcollectie van Noorddijk bij Groningen. Van 1 aanspoelselcollectie (Herwen, vijvertje 1-2-'68) was nog meer materiaal voorhanden dat ook werd uitgezocht. Tevens werd gelet op de andere schelpjes uit deze collectie.

Er bleek nu dat er ook een Lymnaea truncatula met Calobaea werd aangetroffen, die ik in analogie met Lundbeck (1923) Calobaea bifasciella Fall. noem. Verder werden in Planorbis vortex (L.) en Planorbis leucostoma Millet pupariums aangetrof-fen die exact lijken op de afbeelding (naar Lundbeck) van een puparium van Calobaea (vroeger Ctenulus) pectoralis Zett. in een schelp van Planorbis vortex (L.), die te vinden is in de Fauna van Nederland, Gastropoda, Prosobranchia et Pulmonata door Tera van Benthem Jutting, 1933, p. 174.

Deze vondsten kunnen in een tabel als volgt worden samengevat:

Herwen, vijvertje, 1-2-1968

Gastheer	Met Calobaea	Zonder Calobaea	Soort
L. palustris < 6 mm	15	15	C. bifascella ?
L. truncatula	1	2	C. bifasciella
P. vortex	26	66	C. pectoralis
P. leucostoma	8	22	C. pectoralis ?

Op 4 april 1969 verzamelde ik in ditzelfde vijvertje en in de omgeving 21 ex. Planorbis vortex met puparium en 1 ex. Lymnala palustris met puparium. Omdat de soortelijke samenstelling van het aanspoelsel verschillend was van dat van het vo-rig jaar konden geen Lymnala truncatula of Planorbis leucostoma worden aangetroffen met pupariums.

Door kweek konden uit deze 21 ex. Planorbis vortex 7 vliegjes worden verkre-gen die tussen 10 april en 27 april uitkwamen met een top bij 21 april.

Copulatie vond reeds plaats op de dag van uitkomen en de vliegjes stierven na enkele dagen. De heer Kabos determineerde de vliegjes als inderdaad behorend tot Calobaea pectoralis Zett. Ook het puparium in de schelp van Lymnaea palustris kwam uit en het vliegje werd door de heer Kabos gedetermineerd als behorende tot Calobaea bifasciella Fall.

Samenvattend kan dus worden gezegd dat bij Herwen Calobaea bifasciella Fall. zowel in juveniele Lymnaea palustris als in Lymnaea truncatula is aangetroffen en dat Calobaea pectoralis Zett. is aangetroffen in Planorbis vortex. De pupariums aangetroffen in schelpen van Planorbis leucostoma lijken zo zeer op die van Planorbis vortex dat we waarschijnlijk met dezelfde soort te doen hebben hoewel kweekproeven dat niet aantoonde.

Het vijvertje bij Herwen leverde nog een derde Sciomyzidae op: Uit 37 schelpen van Monacha rubiginosa (A. Schmidt) werden 3 vliegjes gekweekt die de heer Kabos houdt voor Bischoffia simplex Fall. Hij schreef mij, dat over de metamorfose van deze soort niets bekend is.

Ik dank de heer Kabos hartelijk voor de door hem verrichte determinaties.

J.A.J.H. Nienhuis, Bouwerschapweg 53,
Woltersum (Gr.)

Literatuur:

Lundbeck, W., 1923, Some remarks on the biology of the Sciomyzidae together with the description of a new species of Ctenulus from Denmark, Medd. Dansk Naturk. For. Vol. 76, p. 101-109